

Layihənin istiqaməti: Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği

№ 129 (1737) 13 iyul 2018-ci il

ÖLÜMSÜZLÜYÜN ÜNVANI

Şəhidlər Xiyabanında etdiyimiz söhbət

Hər dəfə ötən əsrə, daha doğrusu, Qarabağ hadisələrinin başladığı tarixə dönəndə mənə elə gəlir ki, dərdlərim də yenidən doğulmağa başlayır... Mənə elə gəlir ki, içimdəki nisgil də, ağrı-acı da, göz yaşı da, hətta burnumun ucunu göynədən torpaq həsrəti də yenidən cücərir. Bax, onda əllərimlə üz-gözümü qapayıram. İmkanım olsa başımı da balıncın altında gizlədəm... Ona görə ki, bütün bu yaşananların yenidən başlanmasını, yenidən həmin o faciələrin anbaan şaxələnməsini is-

temirəm. Doğrudur, bəzən deyirlər ki, yenidən doğulsam həyatı tamam fərqli yaşayardım, başqa arzuların, başqa ideyaların dalınca gedərdim. Vallah, mən əlimi ürəyimin üstünə qoyub deyirəm və demişəm: heç yenidən doğulmaq istəmirəm. Çünki lənətlənmiş bu dünyada yaxşı heç nə görməmişəm və görmürəm də. İnamım da yoxdu ki, əgər mən yenidən doğulsam dünyada nə işə müsbətə doğru dəyişmiş olsun. Çünki bu dünyanın mayası xarabdı. Bu dünyanın tarazlığı elə pozulub ki, Tanrının "ol!" deyib yaratdığı insanları bu dünyanı elə günə qoyublar ki, Məmməd Araz demişkən, "düzələn dünya deyil". Əgər haqsız haqlı sayılırsa, puluna, malına, gücünə, nüfuzuna, imtiyazlarına görə, onda bu dünya düzəlməz? Oğru doğruya məsləhət verirsə, özünü nümunə göstərsə, onda bu dünya düzülür? Vallah, düzəlməz, billah düzəlməz. Amma...

İçiməndə dünyanın guya ki, "düz" dövrü var idi. Və hamımız da təbii ki, işi-gücünü torpaq, dəzgah, pambıq, heyvandarlıq, oğul-uşaq saxlamaq, böyütmək, ərsəyə çatdırmaq olanlar düşünürdülər ki, elə indi də düşünürlər ki, onda "qurd quzuyla otlayırdı", hər kəs öz haqqını alırdı, hər kəs öz yerini bilirdi... Və arqument də

onu gətirirdilər ki, Sovet dövləti fəhlənin, kəndlinin, kasıbın, fəqir-füqaranın dövlətiydi. O sahib çıxırdı əliqəbarlıya. İndi də elə mənim atam da, anam da, yaşda mənədən böyüklər də o günün həsrətiylə yaşayırlar. Və deyirlər ki, Qorbaçov olmasaydı o dövlət erməniləri qudurtmazdı... o dövlət əlsiz-ayaqsızı, imkansızı sahibsiz buraxmazdı...

Bəli, bütün bunları bilgisayara diktə edə-edə anamdan, atamdan soruşub cavabını tam ala bilmədiyim sualı içimdə təkrarlayıram. Məgər o hökumətin zamanında qudurmamışdı ermənilər? Məgər onda başlamamışdı Göyçə mahalından, İrəvandan departasiyalar? Bəs hara baxırda o Sovet hökuməti? Elə indi xatırlamağa məcbur olduğum tarixin özü - 1988-ci il məgər Sovet hökuməti deyildi onda? Bax, elə onda həyatın nə olduğunu, yaşamın nə olduğunu, arzuların nə olduğunu düşünən, bununla yaşayan, buna can atan Cəmil müəllimlə Firuzə xanım məgər Göyçə mahalının Nərimanlı kəndində yaşamırdılar?

Mən bu sualları içimdən elə-belə keçirmirəm. Çünki üç gün öncə 1992-ci ilin avqust ayının 27-də həmin Cəmil müəllimlə Firuzə xanım ciyərparalarını - Şövqüyar Abdullayevi itirdilər. Bax, elə burda, sözümün mürəkkəbi qurumamış deyim ki, onlar oğullarını cismən itirdilər. Əvəzində isə Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Şövqüyar Abdullayevi qazandılar! Adını Şəhidliyin zirvəsinə ucaldan, Azərbaycanın qəhrəmanlıq və herb tarixinə yazan Şövqüyar Cəmil oğlu Abdullayevi. Onda Şövqüyarın 23 yaşı var idi. Könüllü şəkildə ali təhsil alıb mühəndis olacağı universitetin 4-cü kursundan yollanmışdı cəbhəyə. Tank komandiri idi.

Sovet ordusunda xidmətini Monqolstanda keçirmişdi. Əsgərliyin nə olduğunu az-çox bilirdi. Amma döyüş ruhunu, cəngavərlik, sərkərdəlik bacarığını anasının südüylə, ədəbiyyat müəllimi olan atasının verdiyi tərbiyədən almışdı. Hələ sevginin yuxusuz gecələrini yaşamamışdı... hələ sevgi məktublarını nə poçtla, nə də kitab arasında kiməsə göndərməmişdi. Bəlkə də var idi, amma içində idi. Dilində, hərəkətində bir sevgi var idi - o da Vətən! Çünki...

Cəmil müəllim Nərimanlı kəndində sayılan, seçilən bir ailənin başçısı, 8 uşağın atası və həm də bir kəndin ziyalı, müəllimi idi. 2 qız, 6 oğul böyüdükdülər Firuzə xanımla birlikdə. Böyük oğlanları Vüqar və Elcan həyatda öz yollarını fərqli seçmişdilər, fərqli müəyyənləşdirmişdilər. Biri neft sahəsində çalışırdı, biri milli təhlükəsizlik. Vüqar müəllim bu gün də SOCAR-ın Özbəkistan nümayəndəliyində işləyir. Elcan müəllim isə ehtiyatda olan polkovnikdi.

Sonra dünyaya Şövqüyarla Aslan gəldi. Şövqüyar mühəndis olmağa qərar vermişdi, Aslan da həkim. İkisi də 4-cü kurs tələbəsi idilər və ikisi də köüllü olaraq cəbhəyə getdilər. Artıq 1-ci kursda olanda hadisələr başlanmışdı.

Bir gözləri televizorun ekranında, bir ayaqları Azadlıq meydanında, ürəkləri isə Nərimanlı kəndində.

Nələr baş verdiyini, bu prosesin nə ilə bitəcəyini öyrənməyə can atırdılar. Ona görə də dərslərdə də sona qədər otura bilmirdilər. Artıq Ermənistanla da əlaqələr də kəsilmişdi. Hər gün birbirindən ağır, acı xəbərlər gəlirdi. Köç başlamışdı. Özü də məcburi, faciəli köç...

Bu da səngər

- Siz də getmək istəyirsiniz? - deyə bir az təəccüblə soruşdu.

Aslan bunun nəyə təəccüb etdiyini anlasa da, bürüzə vermədən can-cəsədini 10-15 dəfə böyük göstərə biləcək zəhmli bir səsle:

- Bəli, mənim də adımy yaz! - dedi.

Və komissarlığın işçisi səsdəki zəhmi elə bil göydə tutdu. Ona görə də tərəddüd etmədən tələsik yazdı: "Abdullayev Aslan Cəmil oğlu!"

(ardı gələn sayımızda)

Əbülfət MƏDƏTOĞLU.

Əməkdar jurnalist

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
PREZİDENTİ YANINDA KÜTLƏVİ
İNFORMASIYA VASİTƏLƏRİNİN İNKİŞAFINA
DÖVLƏT DƏSTƏYİ FONDUNUN
MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

